

Г.А. Єгорова, асп. (КНУ імені Тараса Шевченка, Київ)

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах інтеграційні процеси стали одним із основних засобів реалізації стратегії розвитку національних компаній, а процеси злиття та поглинання – найбільш високоефективним ринковим інструментом трансформації та невід’ємним елементом життєвого циклу бізнесу, оскільки консолідація капіталів позитивно впливає на результати діяльності компанії, укріплюючи її позиції на визначеному сегменті ринку, сприяючи покращенню якості продукції або послуг, введенню нових технологій, розширенню кола споживачів тощо. Але поряд з цими перевагами й можливостями інтеграційним процесам властиві значні витрати.

На сьогодні виділяють ряд методів фінансування злиттів та поглинань, вибір яких залежить не тільки від фінансового стану компанії, але й від загальної активності ринку злиттів та поглинань та фінансового ринку на момент здійснення операції (рис.1).

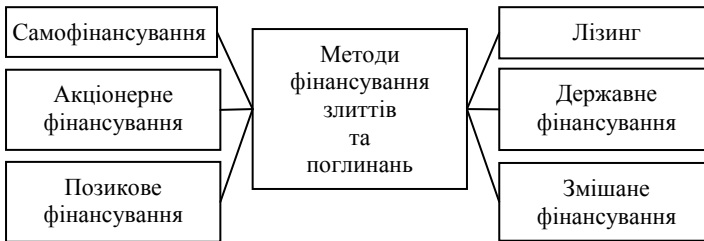

Рисунок 1 – Методи фінансування злиттів та поглинань

У переважній більшості випадків фінансування злиттів та поглинань українських компаній здійснюється за рахунок позикових капіталів, що надаються фінансовими установами (банки, інвестиційні компанії), власних коштів у вигляді накопиченого капіталу, лізингових інструментів, а також емісії акцій компанії. Крім того, особливим методом фінансового забезпечення вітчизняних компаній є залучення приватного капіталу, тобто засобів недержавних організацій, які приймаються з-за кордону згідно з рішеннями їх менеджменту.

Основними перевагами емісії акцій є, по-перше, можливість швидкого сконцентрування значних фінансових ресурсів для реалізації

угоди злиття або поглинання з одного боку, по-друге, відсутність тягаря зобов'язань у формі позик та кредитів, по-третє, необов'язковість поточних виплат за різними типами акцій. При цьому ризик інвесторів обмежений лише їх частками у статутному капіталі. Основними недоліками цього методу для компанії-емітента є загроза зустрічного поглинання шляхом скуповування акцій ворожо налаштованим інвестором, розмивання капіталу, посилення корпоративного контролю з боку фондового ринку й охочих прийняти участь в управлінні [1].

Використання лізингових інструментів сприяє оптимізації грошових потоків в процесі злиття або після інтеграційних процесів, особливо для компаній із великою кредиторською заборгованістю. Серед найбільш поширених форм лізингу, які використовуються у фінансуванні злиттів та поглинань вітчизняних компаній, можна виділити продаж із зворотною орендою, операційний лізинг та фінансовий лізинг [1].

Щодо фінансування злиттів та поглинань за рахунок позикових коштів, то варто відмітити, що емпіричні дослідження свідчать, що відсоток невдач у придбаннях становить приблизно 7%. Але, незважаючи на успішність цих операцій, такий метод фінансування має високий ступінь ризику, обґрунтований нестабільністю економічної та політичної ситуації в Україні.

В свою чергу, використання власних коштів для фінансування злиття або поглинання найменш ризиковий спосіб, однак й найменш конкурентоспроможний й раціональний, оскільки вільні кошти не залучаються до обігу, а нагромаджуються у великій кількості. Утворений надлишок вільних грошових потоків сприяє підвищенню інтересу до компанії як об'єкту захоплення з боку конкурентів та рейдерів. Відтак, найбільш оптимальним методом фінансового забезпечення інтеграційних операцій для українських компаній є змішане фінансування – комбінація позикового й власного капіталу компанії.

Інформаційні джерела

1. Македон В.В. Механізми залучення фінансування для здійснення операцій злиття та поглинань компаній / В.В. Македон // Наукові записки. Економіка. – 2009. – Вип.12. – С. 248-256.
2. Гамма Т.М. Особливості та перспективи розвитку ринку М&А в Україні / Т.М. Гамма // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економіка. – 2016. – Вип.1(5). – С. 106-112.